

Поняття освіти може бути порівняне із культурою виховання, що припускає вихід індивіда за рамки природних потреб, звільнення від природної обмеженості. І. Кант виховання розумів як догляд (піклування, утримання), дисципліну, витримку і навчання разом з освітою. Навчання розглядалося ним як позитивна частина виховання [4]. У філософській думці освіта розглядається як елемент культури виховання індивіда, під час якого відбувається культивування людини [2].

Освіта розвиває потенціал, який дозволяє суспільству і державі рухатися вперед, прогресувати, оновлюватися, змінюватися в різних галузях. Звідси значущість і важливість освіти для держави виявляється в тому, що останнє створює відповідні умови для того, щоб сфера освіти постійно розвивалася, удосконалювалася і була здатною вирішувати всі завдання суспільства. Йдеться, насамперед, про законодавство з питань освіти, про державну стратегію реформування галузі освіти, про систему фінансування та громадської підтримки сфери освіти і виховання населення. В цьому аспекті цікавими є розмірковування О. Калпинської, яка зазначає, що саме тому освіту як соціальний феномен необхідно досліджувати з формально юридичної позиції [3, с. 21–22]. До нашого часу розгляд права на освіту здійснювався переважно в аспекті педагогічної та інших наук.

Освіта – багатоаспектне явище, вивчення якого з філософських, соціологічних, психологічних тощо аспектів закладає підвалини для розкриття його юридичного змісту. Тому важливим у засвоєнні поняття освіти є юридичний аспект, оскільки навчання і виховання як складові освіти повинні здійснюватися за допомогою певних засобів і методів, де вирішальна роль належить державі і праву.

З формально юридичної позиції феномен «освіта» розглядається у двох аспектах – як система і як процес. Як система освіта складається з нормативних актів, що регламентують порядок формування та функціонування освітніх установ, визначають основні напрями освітньої політики, освітніх установ, відносин у сфері освіти. Як процес освіта являє собою складні (як з погляду суб'єктного складу, так і з погляду освітніх циклів) відносини, в межах яких одні суб'єкти надають освітні послуги, а інші суб'єкти ці послуги використовують [3, с. 14].

Отже, освіта є багатоаспектним явищем, яке є першочерговим та найважливішим елементом творення правової держави, адже є основою розвитку всього суспільства.

Список використаних джерел

1. Гегель Г. В. Ф. *Філософія права*. Москва : Мысль, 1990. 524 с.
2. Головащенко О. С. Становлення громадянського суспільства як соціального середовища правової держави. *Форум права*. 2012. № 4. С. 219–222.
3. Ісаєнко А. В. Конституційно-правовий статус Верховної Ради України як органу зовнішніх зносин держави. *Часопис Академії адвокатури України*. 2013. № 4: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chaau_2013_4_10.
4. Калпинская О. Е. *Право на образование и механизм его реализации в системе МВД России (теоретико-прикладной аспект) : дис. ... канд. юрид. наук*. 2005. 193 с.
5. Кухарська Н. О. *Україна в сучасних інтеграційних процесах : навч. посіб.* Одеса : «Атлант ВОІ СОГУ», 2015. 186 с.

Шевченко Сергій Олексійович

професор кафедри загальноправових дисциплін,
доктор наук з державного управління, професор

Бідняк Софія Станіславівна

студентка юридичного факультету

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ПРИНЦИП ПОЛІТИЧНОЇ НЕУПЕРЕДЖЕНОСТІ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ

На цьому етапі розвитку нашої країни розвиток та вдосконалення принципів державної служби, і особливо їх різнобічне тлумачення, є актуальним питанням. Серед принципів державної служби необхідним є звернення уваги на принцип політичної неупередженості. Адже саме цей принцип визначає особливості статусу державного службовця.

Питання, що стосуються реалізації принципів державної служби, досліджувалися у працях, як от : В. Авер'янова, О. Акімова, Ю. Битяка, Н. Нижник, Ю. Старілова та інші. Проте не достатньо

дослідженим є принцип політичної неупередженості.

Державна служба, згідно зі ст. 1 Закону України «Про державну службу», є публічною, політично неупередженою діяльністю, що стосується практичного виконання завдань і функцій держави [1].

Державна влада є видом публічної влади, що являє собою суспільну силу, яка здатна, використовуючи правові та організаційні засоби, реалізувати волю держави в межах Конституції та законів [2]. Ратифікування Україною угоди про асоціацію з Європейським Союзом (2014) [3] призвело до реформування державної служби. Особливу роль при цьому відіграло закріплення основних принципів державної служби в законодавчих актах та їх реалізація [4].

Відповідно до принципу політичної неупередженості в період виконання службових обов'язків неприпустимим вважається демонстрація політичних поглядів службовцями. Тобто, державний службовець повинен неупереджено виконувати свої службові обов'язки незалежно від особистих політичних переконань, йому забороняється організовувати страйки та брати в них участь, а також не можна вчиняти дії, які демонструють його політичні погляди або свідчать про особливе ставлення до певних політичних партій.

Принцип політичної неупередженості закріплено у ст. 4 Закону України «Про державну службу» 2015 р. Зокрема, його зміст полягає в недопущенні впливу політичних поглядів державного службовця на його дії та рішення, а також утримання від прояву свого ставлення до політичних партій, демонстрації власного політичного погляду під час виконання посадових обов'язків [1]. Якщо зазначений принцип буде порушено, це може негативно вплинути на імідж органу державної влади, довіру суспільства до них або загрожуватиме територіальній цілісності та національній безпеці, правам і свободам інших людей. Також, державний службовець не може бути членом політичної партії, якщо він займає посаду державної служби категорії «А»; займати посади в керівних органах політичної партії; використовуючи своє службове становище, залучати державних службовців, посадових осіб та інших осіб до участі в передвиборній агітації та інших заходах, які організуються політичними партіями тощо. Метою цього принципу є захист державних службовців від впливу з боку політичних партій так, щоб незалежно від того, яка партія приходить до влади, їх робота та її ефективність залишалися незмінними [5].

Ми погоджуємося з думкою С. Дубенка, що в системі державної служби наявні декілька вагомих проблем, на які слід звернути увагу. Ця система є розрізною, тому вона не може сприйматися як цілісний публічний інститут. Саме тому державна служба не може визначатися як ефективний механізм для надання послуг та підтримки населення, забезпечення громадського порядку та безпеки. Професіоналізм не цінується в достатній мірі у службовій кар'єрі, і саме тому з державної служби звільняються багато професійних кадрів.

Отже, в законі відсутні заборони щодо членства державних службовців у політичних партіях, що передбачалося в численних законопроектах. У Законі України «Про державну службу» 2015 р. йдеться лише про недопустимість демонстрування політичних поглядів під час виконання службовцями посадових обов'язків. Для покращення ситуації необхідна активна робота над проблемами адаптації, ключовим значенням цього має бути прийняття закону, в якому розмежовано політичні і адміністративні посади, сферу дії приватного і публічного права щодо державної служби, а також змінено відповідно до європейських стандартів категорії і ранги посад, систему оплати праці державних службовців. Усе це є кроком на шляху інтеграції України до Європи.

Список використаних джерел

1. Про державну службу : Закон України від 28.11.2019 р. № 889-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016 № 4. Ст. 43 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/889-19> (дата звернення: 11.12.2019).
2. Владимирова М. В. Державна влада в умовах розвитку громадянського суспільства. *Актуальні проблеми державного управління*. 2013. № 2. С. 46–553.
3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони : від 27.06.2014 р. *Офіційний вісник України*. 2014. № 75. Ст. 2125. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/evropejska-integraciya/ugoda-pro-asociasiyu> (дата звернення: 11.12.2019).
4. Про схвалення стратегії реформування державної служби та служби в органах місцевого самоврядування в Україні на період до 2017 року та затвердження плану заходів щодо їх реалізації : розпорядження Кабінету міністрів України від 18.03.2015 р. № 227-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2015-%D1%80> (дата звернення: 11.12.2019).
5. Ківалов С. В. Принципи державної служби у новому Законі «Про державну службу». *Актуальні проблеми держави і права*. 2012. Вип. 68. С. 7–16.